

ધોરણ : 7

ગુજરાતી

પુનરાવર્તન - 3

Sem : 2

પ્રશ્ન: 1 કૃતિ અને કર્તાનાં બંધબેસતાં જોડકાં જોડો :

કૃતિ	કર્તા
(1) ભમીએ ગુજરાતે : દક્ષિણ ભારી	(1) ડૉ. ચંદ્રકાન્ત મહેતા
(2) અખબારી નોંધ	(2) બોટાદકર
(3) ગ્રામમાતા	(3) ભાણભાઈ ચિડા
(4) હાઇસ્ક્યુલમાં	(4) ચંદ્રવદન મહેતા
(5) જનની	(5) કલાપી
	(6) ગાંધીજી

ઉત્તર : (1) → (4), (2) → (1), (3) → (5), (4) → (6), (5) → (2)

પ્રશ્ન: 2 નીચેનાં વિધાનો 'હાઇસ્ક્યુલમાં' પાઠના આધારે યોગ્ય ઘટનાક્રમમાં ગોઠવીને લખો :

- (1) હું શરમાયો, શિક્ષકના પ્રેમની અવગણના ન કરી શક્યો. 4
- (2) મારનું દુઃખ નહોતું, પણ હું દંડને પાત્ર ગણાયો એ મહાદુઃખ હતું. 1
- (3) ભૂમિતિના શિક્ષક સમજાવવામાં સારા હતા, પણ મને કંઈ ગેડ જ ન બેસે. 3

(4) જે એક ભાષાને શાસ્ત્રીય પદ્ધતિથી શીખે છે,
તને પછી બીજી ભાષાનું જ્ઞાન સુલભ થઈ
પડે છે.

5

(5) પિતાજીની સેવા કરવાને ખાતર કસરતની
માફી મળવી જોઈએ, એવી વિનંતી કરી.

2

પ્રશ્ન: ૩ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો

(૧) અખબારી નોંધ લખતી વખતે યાદ રાખવાના પાંચ 'W'
અને 'H' એટલે શું?

ઉત્તર : અખબારી નોંધ લખતી વખતે યાદ રાખવાના
પાંચ 'W' અને 'H' :

1. શું? (What),
2. ક્યાં? (Where),
3. ક્યારે? (When),
4. શા માટે? (Why),
5. કોણે, કોની? (Who), કેવી રીતે? (How).

(2) માતાના કાળજીમાં કયાં કયાં અરમાનો
હોય છે?

ઉત્તર: માતાના કાળજીમાં સંતાનને સુખી કરવા
અંગેનાં અરમાનો ભરેલાં હોય છે.

(3) 'નઠારા અક્ષર એ અધૂરી કેળવણીની નિશાની છે.' -

આ વિધાન કોણે લખ્યું છે? સમજાવો.

ઉત્તર : 'નઠારા અક્ષર એ અધૂરી કેળવણીની નિશાની છે.' -

આ વિધાન ગાંધીજીએ લખ્યું છે. દક્ષિણ આફિકામાં ભારેલા નવયુવકોના તેમજ વકીલોના મોતીના દાણા જેવા અક્ષર જોઈને ગાંધીજી પોતાના નબળા અક્ષરો માટે લજવાચા ને પસ્તાચા. એટલે તેઓ કહે છે કે નઠારા અક્ષર એ અધૂરી કેળવણીની નિશાની છે.

(4) દુદામામા લેખકના બૂટ તૈયાર ન કરી શકતા, ત્યારે
કેવાં કેવાં બહાનાં બતાવતા?

ઉત્તર: દુદામામા બૂટ તૈયાર ન કરી શકતા ત્યારે જુદાં
જુદાં બહાનાં બતાવતા :

- (1) પહેલી વાર જાત્રાનું બહાનું કાઢ્યું.
- (2) બીજી વાર કરીમભાઈનાં ભજનોની વાત કાઢીને
બૂટની વાત ભુલાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

(3) ત્રીજી વાર બૂટ લાલ કરવા છે કે કાળા ? -

એવું બહાનું કાઢ્યું.

(4) ચોથી વાર બૂટ બે દિવસ ‘ઓઠા’માં રાખવા
પડશે એમ કહ્યું.

(5) પાંચમી વાર એ બૂટ બીજાને અપાઈ ડગાયાનું
બહાનું કાઢ્યું.

(5) વૃદ્ધાએ બીજો રસનો ઘ્યાલો ભરવા ફરી ફરી કાતળી
કાપી છતાં ઘ્યાલો ન ભરાયો. શા માટે?

ઉત્તર : વૃદ્ધાએ બીજો રસનો ઘ્યાલો ભરવા ફરી ફરી
કાતળી કાપી છતાં ડઘ્યાલો ન ભરાયો, કારણ કે
પૃથ્વી રસહીન થઈ ગઈ હતી અને રાજ નિર્દ્ય
થયો હતો.

પ્રશ્ન: 4 તમારી શાળામાંથી ગયેલા પ્રવાસની અખબારી નોંધ તૈયાર કરી સ્થાનિક અખબારના તંત્રીને પ્રકાશિત કરવા વિનંતી પત્ર લખો.

ઉત્તર: અખબારના તંત્રીને અખબારી નોંધ પ્રકાશિત કરવા
વિનંતીપત્ર.

માનનીય તંત્રીશ્રી,

સ્ટી. 12 ઓગસ્ટ, 2014

‘સંદેશ’ એનિક,

સંદેશ ભવન, વસ્ત્રાપુર ગામ પાછળ,

અમદાવાદ : 380 054 (ગુજરાત)

સાદર પ્રણામ. આ સાથે મોકલેલ 'અખબારી
નોંધ' આપના લોકપ્રિય સમાચારપત્રની 'સમાચાર
નોંધ' કોલમમાં પ્રગટ કરવા નમ્ર વિનંતી છે.
આભાર સહ.

આપનો વિશ્વાસુ,
કમલ મજૂદારનાં વંદન

અખબારી નોંધ

(પ્રવાસ)

જ્ઞાનયજ્ઞ સ્કૂલ, અસારવાના વિદ્યાર્થીઓ

10 અને 11 ઓગસ્ટના બે દિવસ અંબાજી મુકામે

પ્રવાસ પૂરો કરીને સુખરૂપ પરત આવી ગયા છે.

કેટલાક વિદ્યાર્થીઓએ ટ્રેકિંગનો લાભ પણ લીધો

હતો.

પ્રશ્ન 5. તમારી શાળામાં આવતાં સામયિકોની યાઈ તૈયાર કરી, નીચેના કોઈએ માં વર્ગીકૃત

કરો:

ઉત્તર

ક્રમ	સામયિકનું નામ	પ્રકાશન સમયગાળો	પ્રકાશનનું સ્થળ – સરનામું	તંત્રીનું નામ	વાર્ષિક લવાજમ રૂ
1	શબ્દસૂચિ	માસિક	સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર.	હર્ષદ ત્રિવેદી	₹ 100
2	બાળસૂચિ	માસિક	પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર.	-----	₹ 150
3	કવિલોક	દ્વિમાસિક	કવિલોક ટ્રસ્ટ, રાયપુર, અમદાવાદ.	ધીરુભાઈ પરીખ	₹ 50
4	ચંપક	માસિક	દિલ્લી પ્રકાશન	-----	₹ 400
5	અખંડાનંદ	માસિક	લિક્ષુ અખંડાનંદ ટ્રસ્ટ, રાયખડ, અમદાવાદ.	પ્રકાશ શાહ	₹ 100

પ્રશ્ન: 6. સૂચવ્યા મુજબ કરો :

(1) નીચેના શબ્દોમાંથી વિશેષણો શોધી તેમની યાદી બનાવો :-

હજાર, હું, પ્રિય, જમવું, નગર, વિનોદ, શોકુંક, પહેલો,
દયાળુ, અધો, સુંદર, પ્રથમ, રાતું

ઉત્તર : હજાર, પ્રિય, શોકુંક, પહેલો, દયાળુ, અધો,
સુંદર, પ્રથમ, રાતું.

(2) તમે અલગ તારવેલાં વિશેષણોને વિવિધ

પ્રકારોમાં વર્ગીકૃત કરો :

ઉત્તર : ગુણવાચક - પ્રિય, દયાળુ, સુંદર, રાતું

સંખ્યાવાચક - હજાર, પહેલો, અધો, પ્રથમ

પરિમાણવાચક - થોડુંક,

(3) આ વિશેષણોની મદદથી એક-એક વાક્ય બનાવો.

ઉત્તર : રાકેશ મારો પ્રિય અને દયાળુ મિત્ર છે. તેને સુંદર કૂલો ગમે છે, પણ તે થોડોક ગુસ્સાવાળો છે. તે ગુસ્સે થાય છે ત્યારે તેનું મોહું રાતું થઈ જાય છે. હજાર રૂપિયા બમણા કરવા તેણે બેન્કમાં મૂક્યા. મૂકેશ વર્ગમાં હંમેશાં પહેલો નંબર મેળવતો. તેણે અધો કપ દ્રધ પીધું. વર્ગમાં પ્રથમ નંબર મેળવવા મહેનત કરવી પડે.

પ્રશ્ન: 7 સૂચવ્યા મુજબ કરો :

(1) 'આવ, ભાણા આવ' પાઠમાં આવતા લોનવડ્ડજ
(અન્ય ભાષામાંથી લીધેલા શબ્દો)ની યાદી બનાવો :

ઉદાહરણ : સ્કૂલ, રિપેર

ઉત્તર: બૂટ, મીટિંગ, પાલીસ, કેસ, ટાઇફોન્ડ,
રેલવે, પેન્સિલ, પ્રોજેક્ટ, ડોક્ટર, સ્ટેશન માસ્ટર,
પોટરી, ફેશન.

(2) આ શબ્દોનો વાક્યપ્રયોગ કરો :

ઉદાહરણ : સ્કૂલ, રિપેર

ઉત્તર :

- ❖ ડૉક્ટર, બૂટને પાલીસ કરીને મીટિંગમાં
જવા રેલવેમાં બેઠા.
- ❖ સ્ટેશન માસ્ટર પણ જોડ જ હતા.

- ❖ મધુભાઈએ પોટરીનો ધંધો છોડીને પેન્સિલ ઉત્પાદનનો પ્રોજેક્ટ નાખ્યો.
- ❖ ટાઇફોનના એદીએ એવાખાનામાં કેસ કઢાવ્યો.
- ❖ કપડાંની ફેશન બદલાતી રહે છે.

(3) આ વાક્યોમાં વપરાયેલ લોનવડ્ડાની જગ્યાએ
તેના ગુજરાતી શબ્દ લખી વાક્ય ફરીથી લખો :

ઉત્તર: ઉપરોક્ત વાક્યોમાં અંગ્રેજી કે લોનવડ્ડાની
જગ્યાએ ગુજરાતી શબ્દ લખતાં અર્થ અસ્પષ્ટ
બને છે.

પ્રશ્ન: ૪ નીચેના શબ્દોના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દો લખો :

- (1) જનની = માતા, જનેતા
- (2) અખબાર = છાપું, સામગ્રિક
- (3) અંખ = નેત્ર, નથન
- (4) સૂર્ય = રવિ, ભાનુ

પ્રશ્ન: 5 તમે કરેલા પ્રવાસ-પર્યાટનનું વર્ણન કરતો પત્ર તમારા મિત્રને લખો.

ઉત્તર :

કૌશલ મહેતા,
404, બદ્રિનાથ એવન્દ્યુ,
ગૌરી રોડ, ભૂજ.
તા. 12-5-15

પ્રિય શુભાંગ,
મજામાં હોઈશ. હું મમ્મીપણા સાથે દક્ષિણમાં સાપુતારા જઈ આવ્યો.
સાપુતારાનું અલગ સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક મહત્વ છે. આહવા, વધઈ,
બોટોનિકલ ગાર્ડન, મધમાઝી ઉછેરકેન્દ્રને આધુનિક દૃષ્ટિએ એને પ્રવાસન

સ્થળ તરીકે સરસ રીતે વિકસાવવામાં આવ્યું છે. ફોટોગ્રાફ્સ લાવ્યો છું. રૂબરૂ મળીશ ત્યારે અન્ય સ્થળોની વિગતવાર વાતો કરીશ. એ વાતો કરવા માટે તું મારે ત્યાં આવે એ માટે આ પત્ર લખ્યો છે. આમતો આટલી વાત મોબાઇલ ઉપર થઈ શકત પણ તું એ ભૂલી જાત. આ પત્રથી તને અહીં આવવાનું ચાદ રહેશે.

તારાં મમ્મીપણાને મારા પ્રણામ કહેજે. નાની ભૂમિને રમાડજે. તારા મોબાઇલની નહિ પણ પત્રની રાહ જોઉં છું.

લિ. તારો મિત્ર,
કૌશલ

પ્રશ્ન: 10 'ગ્રામમાતા' કાવ્યમાં રાજાની ભૂમિકા તમારી દૃષ્ટિએ યોગ્ય છે? શા માટે? જો તમે રાજ હો તો શું કરો?

ઉત્તર: 'ગ્રામમાતા' કાવ્યમાં રાજાની ભૂમિકા મારી દૃષ્ટિએ યોગ્ય છે. રાજ ક્ષણવાર માટે પ્રલોભનમાં આવી, પ્રજા પ્રત્યે ઘોડું વિચારે છે. મનુષ્ય માત્ર ભૂલને પાત્ર છે. રાજ ભૂલને સુધારી લે છે.

એનું ઉદારદિલ હુદય ક્ષણવારમાં બદલાઈ જાય છે.
શેરડી રસહીન થઈ જવાનું રહસ્ય એને સમજાઈ
જાય છે.

હું રાજ હોઉં તો પ્રજા પ્રત્યે પ્રેમભાવ રાખું,
પ્રજાનું લાલનપાલન કરુ. તેમના હિત માટે કાયમ
પ્રયત્નશીલ રહું.

પ્રશ્ન: 11 નીચેના શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો આપો :

(1) નિરાશા x આશા	(2) આથમણું x ઉગમણું
(3) અંધકાર x ઉજાશ, પ્રકાશ	(4) આનંદ x શોક
(5) પારકું x પોતાનું	(6) ધરા x આસમાન
(7) ટેકરી x ખાડો	(8) કોમલ x કઠળી

પ્રશ્ન: 12 એકમ 10 થી 15માંથી બે-બે પ્રશ્નાર્થવાક્ય,
ઉદ્ગારવાક્ય અને નિર્દેશાર્થકવાક્યોની યાદી
તૈયાર કરો. (અહીં પાંચ-પાંચ વાક્યો આપ્યાં છે.)

- દા. ત., 'હું ખોટો નથી' એ કેમ સિદ્ધ કરું? (પ્રશ્નાર્થવાક્ય)
તું નારાજ થા મા, ભાણા ! (ઉદ્ગારવાક્ય)
તમારી તો આશિષ માત્ર માગું. (નિર્દેશાર્થકવાક્ય)

ઉત્તર : પ્રશ્નાર્થવાક્યો :

- (1) પણ ગીમીસાહેબ શાના માફી આપે?
- (2) પણ પાકે ઘડે કંઈ કંઠા ચડે?
- (3) તારા ધર્મની ભાષા તું નહીં શીખે?
- (4) ગામ માટે લખ્યું એમાં આવડો બળાપો શા માટે?
- (5) આપણે માનવા ન માનવા સાથે ક્યાં નિસબ્ત છે?

ଓଗାରବାକ୍ୟୋ :

- (1) ତାପିନୋ ଆ ସଂଗମ କେଟଲୋ ମନମୋହକ ଛ!
- (2) ଅଣିଁ ପଣ କୁକୁଳେଶ୍ଵରନୁଁ ମେଦାନ!
- (3) କେବୋ ଖାଇଁ ପଡ଼୍ୟୋ ଛ!
- (4) ତମେ ଅମାରେ ମାଟେ ଶୁଂ ଶୁଂ ନଥି ଲାବ୍ୟାଂ!
- (5) ଅମନେ ଜୋଇନେ ଶୁଂ ଖୁଶ ଥିଯୋ ଛ!

નિર્દેશાર્થકવાક્યો :

- (1) મારો અભ્યાસ ચાલુ રહ્યો.
- (2) મારી પાસે ઘડિયાળ નહોતી.
- (3) આજે ખુશનુમા સવાર છે.
- (4) પખા, મારે બૂટ લેવાં છે.
- (5) ઘરનાં સૌ જાત્રાએ નીકળ્યાં છીએ.

Thanks

For watching